

Den trygge tilknytningen og dens viktighet

Trygg tilknytning og omsorgsfulle relasjoner

Ingvild Nastad Ruste
kandidatnummer: 57

Bacheloroppgave
BDBAC4900

Trondheim, april 2023

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Hvordan staver man kjærlighet? (Nasse Nøff)

Man staver ikke kjærlighet, man føler den (Ole Brumm).

A. A. Milne, Ole Brumm

Innhold

1.0	Innledning	3
1.1	Begrunnelse for valg av tema og problemstilling	3
1.2	Oppgavens struktur og innhold.....	3
2.0	Teori.....	4
2.1	Omsorgsfulle relasjoner.....	4
2.2	Relasjonsbygging inn mot barna.....	5
2.3	Trygg tilknytning.....	6
2.4	Trygghets sirkelen	7
2.5	Foreldresamarbeid	8
3.0	Metode	9
3.1	Valg av metode.....	10
3.2	Planlegging av datainnsamling	10
3.3	Valg av informanter.....	11
3.4	Beskrivelse av gjennomføring	11
3.5	Analysearbeid.....	12
3.6	Kvalitetsvurdering	12
3.7	Etiske retningslinjer.....	13
4.0	Presentasjon av funn og drøfting	13
4.1	Omsorgsfulle relasjoner.....	13
4.2	Relasjonsbygging inn mot barna.....	16
4.3	Trygg tilknytning.....	18
4.4	Trygghets sirkelen	21
4.5	Foreldresamarbeid	23
5.0	Avslutning.....	26
6.0	Litteratur.....	28
7.0	Vedlegg	30
7.1	Samtykkeskjema.....	30
7.2	Intervjuguide	33

1.0 Innledning

1.1 Begrunnelse for valg av tema og problemstilling

Jeg valgt dette temaet fordi trygghet og relasjonsbygging er meget sentralt hos de yngste barna i barnehagen. Omsorgsfulle relasjoner og trygg tilknytning for de yngste barna i barnehagen ser jeg på som meget relevant, da det er med på å skape tillit og trygghet, samt at barna skal føle seg sett og hørt. Både fra praksis og arbeidserfaring kan jeg se viktigheten med å ta seg god tid til å skape en trygg tilknytning og opparbeide gode omsorgsfulle relasjoner til barna.

Med forankring i Rammeplan (2017) *skal personalet sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen. Personalet skal møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn* (Rammeplan, 2017, s. 17). Ut ifra dette gis det tydelige føringer for hva personalet skal gjøre for barna i barnehagen. Som barnehageansatt er man en viktig resurs for barnet, man er da den trygge basen barna trenger for å kunne utforske, leke og søke omsorg når behovet er der. Det å sette av tid i en travel barnehagehverdag hvor man fokuserer på å skape trygge og omsorgsfulle relasjoner mellom barnet og den voksne, er for meg veldig viktig. Ut ifra dette har jeg valgt meg temaet «*Trygg tilknytning og omsorgsfulle relasjoner*», og utarbeidet problemstillingen «*Hvordan legger pedagogiske ledere til rette for omsorgsfulle relasjoner for de yngste i barnehagen?*».

Formålet med denne oppgaven er å undersøke hvordan pedagogiske ledere legger til rette for omsorgsfulle relasjoner. Dette har jeg gjort ved å intervju 3 informanter som kommer fra hver sin barnehage og har ulik fartstid som pedagogisk leder. Jeg har også funnet relevant fagstoff og teori som jeg har brukt i denne oppgaven.

1.2 Oppgavens struktur og innhold

Oppgaven har jeg valgt å dele opp i fem deler. Først i oppgaven kommer innledningen, hvor jeg kort forteller om begrunnelsen av valgt problemstilling og tema. I del 2 presenterer jeg teorien som er relevant for å kunne svare på problemstillingen. Ut fra tema og problemstilling valgte jeg å dele inn i fem underkapitler for å få en ryddig og god struktur. Underkapitlene er som følger: omsorgsfulle relasjoner, relasjonsbygging inn mot barna, trygg tilknytning, trygghetssirkelen og foreldresamarbeid. I del 3 utdyper jeg hvilken metode jeg har valgt å anvende. Videre kommer det frem hvilken metode jeg har valgt å bruke, planlegging av datainnsamling, valg av informanter, beskrivelse av gjennomføringen, analyse, kvalitetsvurdering og etiske retningslinjer. Jeg valgte å jobbe med kvalitativ metode hvor jeg

intervjuet tre pedagogiske ledere fra tre ulike barnehager. I del 4 har jeg valgt å presentere funn og drøfte fortløpende, dette for å få en ryddigere oppgave og for å slippe for mye gjentakelser. Tilslutt kommer del 5 som er avslutninga, her kommer jeg med konklusjon for oppgaven.

2.0 Teori

2.1 Omsorgsfulle relasjoner

En omsorgsfull relasjon bærer preg av forbindelsen og båndet mellom mennesker. Barn og barnehagelærere i barnehagen utgjør relasjoner som må forstås i sammenheng med hverandre (Tholin, 2013, s. 84).

En relasjon er et forhold mellom to eller flere mennesker ifølge Løvlie & Schibbye (2017, s. 19). Helt fra vi blir født søker vi etter noen som forstår, tar vare på og støtter oss. Det som er avgjørende for menneskets overlevelse både om individ og art er evnen til å knytte seg til andre. Vi kan lære av dem, stole på dem samt forståelsen av andre individ. Dette er avgjørende for livskvalitet og utvikling (Schibbye & Løvlie, 2017, s. 19).

Små barn trenger at personalet har positive og nære relasjoner til dem. Dette er det viktig at man som personal har som utgangspunkt når barna begynner i barnehagen. For noen barn krever dette hardt arbeid over tid, dette fordi de ikke behersker samspillet og må lære seg dette. Sammen med en voksen som ser dem og deres behov i barnehagen må barna bygge opp en ny inder arbeidsmodell fra alle de nye erfaringer barnet gjør seg i samspill med den voksne. Fra den voksnes side kan dette kreve stor personlig innsats og stor utholdenhet (Drugli, 2013, s. 38).

En forutsetning for gode relasjoner er gjensidighet, dette handler om å dele og oppleve noe følelsesmessig sammen. Som ansatt må man tilpasse responsen sin og tone seg inn, dette for at barna skal kunne bli kjent med sine egne følelser. For at barn skal bli kjent med egne følelser må den ansatte tilpasse sin respons og tone seg inn. Dette krever en åpenhet fra den ansatte og at man lar seg påvirke av barns kroppslige signaler, følelsesuttrykk, ord, lyder og gjennom dette vise at man tåler hele barnets uttrykk og anerkjenne dem med og møte dem med respekt og tillit for barnas opplevelser (Lehn & Sivertsen, 2022, s. 62).

I følge Rammeplan (2017) *skal barnehagen aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring* (Rammeplan, 2017, s. 16).

Det som er viktig for barnets trivsel, læring og omsorg er barnets relasjoner til voksne og andre barn. Gjennom vedvarende varme relasjoner i barnehagen kan dette fungere erstattende på tidligere negative erfaringer. Gode relasjoner som handler om varme, forståelse og trygghet vil gi barnet gode muligheter til å vokse som menneske og utvikle tillit. Dette uavhengig av barnets bakgrunn (Roland et al., 2016, s. 51).

For arbeidet i barnehagen er et sentralt fundament å satse bevisst på å utvikle gode relasjoner. Gjennom dette vil man sikre at hverdagslivet for barnet i barnehagen blir kvalitativt godt. En arena for påfyll av mestring, utvikling, positive sosioemosjonelle erfaringer og læring blir da de vanlige og daglige samspillsituasjonene i barnehagen (Drugli, 2013, s. 81).

2.2 Relasjonsbygging inn mot barna

Relasjonsbygging inn mot barna bør ha høy prioritet i arbeidet i barnehagen. En viktig beskyttelsesfaktor for små barn er positive relasjoner mellom de voksne og barna i barnehagen (Drugli, 2020, s. 147).

En sentral del av jobben som ansatt i barnehagen er å kunne inngå i rimelige gode relasjoner til alle barn, uansett hvor vanskelig eller lett dette kan være. En del av den profesjonelle verktøykassen for personalet er relasjonskompetansen, denne kan det også stilles faglige krav til. Gjennom en reflekterende og rasjonell måte må personalet kunne forholde seg til egen relasjonskompetanse (Drugli, 2013, s. 93).

Som personal bør man stadig reflektere og ha et kritisk blikk over omsorgens karakter i barnehagen. For å kunne endre væremåte og holdninger må vi arbeide med egen praksis innenfor omsorg og relasjoner (Tholin, 2018, s. 67).

Det som utgjør et miniutviklingsmiljø for barnet er relasjonene barnet er i og som er rimelige stabile. Dette har betydning for hvordan barnet trives og fungerer i øyeblikket, det er også med på å legge grunnlaget for utviklingen videre. Det som har stor betydning for barnet er jo bedre og tryggere en relasjon er mellom barn og voksen. For barna er den voksne en viktig samspillpartner i barnehagen, dette fordi de over lang tid er mye sammen. Gjennom å være villige betydningsfulle voksne som møter barna og inngå i nær relasjon til dem er viktig for små barn (Drugli, 2013, s. 80).

Det kan se ut som om barnehagen legger et viktig grunnlag relasjonelt for barnet, dette kan være med på å få konsekvenser på både godt og vondt over tid. Barn med positive relasjoner

til de voksne i barnehagen, har større sjanse for at det dannes positive relasjoner til lærere på skolen og disse barna (Drugli, 2013, s. 82).

2.3 Trygg tilknytning

For å trygge de minste barna i barnehagen kreves mer utbredt kunnskap og flere ressurser. Ett-åringer er svært sårbare i sin tilknytning, og de voksne må vite hva som står på spill slik at de legger til rette for at de kan påta seg ansvaret det er å være tilknytningspersoner for de yngste (Schibbye & Løvlie, 2017, s. 85).

Tilknytning innebærer at man har nære følelsesmessige relasjoner som kjærlighetsrelasjoner, nære venner osv. Disse relasjonene har tilfelles at de varer over tid, man søker hverandres nærhet, stor følelsesmessig betydning for personen, uerstattelig relasjon til en spesiell person og ubehag ved ufrivillig separasjon fra hverandre. Ved at barnet søker beskyttelse, trøst og trygghet hos tilknytningspersonen sin er det dette som gjør det til en tilknytningsrelasjon gjennom den nære følelsesmessige relasjonen (Broberg et al., 2014, s. 37).

I følge Bowlbys tilknytningsteori er alle barn knyttet til sine foreldre eller til andre omsorgspersoner i foreldrenes sted, dette for emosjonell nærhet og beskyttelse (Abrahamsen, 2018, s. 78).

I følge Rammeplan (2017) *skal barnehagen gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for* (Rammeplan, 2017, s. 16).

I følge Bowlby søker barnet en omsorgsperson som da blir dens primære tilknytningsperson. For barnets nære følelsesmessige relasjoner senere kommer da denne relasjonen til omsorgspersonen og få stor betydning for barnet (Broberg et al., 2014, s. 59).

Gjennom trygg tilknytning viser barna at de stoler på at omsorgspersonen er tilgjengelig når de måtte trenge det. Barn må ha minst en trygg tilknytningsrelasjon for å kunne utvikle seg, noe som er veldig viktig. Barn som kjenner seg bekvem og trygg er ikke opptatt av nærhet til sin omsorgsperson hele tiden, men bruker da heller energien sin på utforskning av verden rundt seg. Barnet har opparbeidet seg en trygg base hos omsorgspersonen og kan utforske fra denne og komme tilbake hvis barnet føler det nødvendig (Drugli, 2013, s. 27).

En sentral faktor i en trygg tilknytningsrelasjon mellom barnet og den voksne er sensitivitet fra den voksnes side. Man må som voksen «se» barnet som den det er. For den voksnes sensitivitet kreves det og rette sin oppmerksomhet mot barnet og kunne tolke og fange opp

barnets adferd, uttrykk og reaksjoner på en riktig måte. Gjennom barnets behov tilpasser en sensitiv voksen samspillet ved å sette egne behov til side (Drugli, 2013, s. 30).

I Meld. St. 6 står det at *barnehagene og skolene må sammen med foreldrene legge til rette for at barna og elevene etablerer gode relasjoner og trygg tilknytning til de ansatte og andre barn og elever, og at de opplever anerkjennelse, tilhørighet og trivsel* (Meld. St. 6 (2019-2020), s. 18).

Barn føler seg trygge gjennom god omsorg, dette vil da si at barnas behov for å ha foreldrene for beskyttelse og trøst aktiveres så lite som mulig når man er i barnehagen. Som barnehagelærer må man få den tiden man trenger og vise interesse for barna i barnehagen for å kunne utvikle følelsesmessige relasjoner. Når barna faller og slår seg eller trenger å fylle på litt trygghet skal de føle seg bekvemme med å søke trygghet og trøst hos pedagogene (Broberg et al., 2014, s. 25).

Barn trenger en grunnleggende tillit og å føle trygghet til de ansatte i barnehagen for at de skal kunne stimulere barnas læring og utforskning av lek (Broberg et al., 2014, s. 25).

2.4 Trygghetssirkelen

Gjennom et sunt tilknytningsbånd gir det barn en dyp instinktiv forståelse gjennom hele livet hvor viktig det er for et barn å ha foreldre eller andre nære primære omsorgspersoner. Barn får en trygg tilknytning når de primære omsorgspersonene forstår når de trenger en trygg havn for trøst og beskyttelse, og når de trenger oppmuntringen og tillitten som ligger i den trygge basen (Powell et al., 2015, s. 48).

Trygghetssirkelen bygger på mange års forskning rundt tilknytning og ut i fra dette viser den oss hvordan de grunnleggende behovene henger sammen. I nedre del av sirkelen er den trygge havnen, her kan barna få trøst, hjelp og nærhet av en trygg og nær voksen når barnets tilknytningsbehov er «slått på». Den trygge havnen handler som ofte om naturlige og grunnleggende behov for bekreftelse og nærhet. I øvre del finner vi den trygge base, her er den voksne i nærheten og passer på mens barnet selv kan utforske og mestre verden med selvstendighet og utforskertrang (Brandtzæg et al., 2017, s. 19).

Tilknytningsteoriens mor Mary Ainsworth skrev om trygg base for første gang i doktoravhandlingen sin: «*Når trygghet i familien mangler, blir individet handikappet ved at det ikke har en trygg base å gå ut i fra.*». Hun ga det empiriske underlaget og den støtten som var nødvendig for tilknytningsteorien (Broberg et al., 2014, s. 36).

For alle barn i barnehagen er tilknytning og trygghet viktig. Barn er avhengig av å bli forstått og imøtekommet av en voksen man føler seg knyttet til og som man kjenner, jo yngre man er jo viktigere er dette. Foreldrene til en ettåring er hos de aller fleste barn barnets viktigste havn og base, foreldrene er barnets primære tilknytningsfigurer. Ved barnehagestart er de i en stor overgang hvor de blir overlatt til ukjente voksne over lengere tid. I barnehagen trenger de muligheten til å utvikle en ny trygg base og en sikker havn, da de ikke kan sette tilknytningen på vent over lengre tid (Brandtzæg et al., 2017, s. 20).

Dynamikken mellom selvstendighet og avhengighet tydeliggjør trygghets sirkelen. Hvis kroppen ikke er fylt blir det vanskelig og kanskje umulig med læring og utforskning. Når man vet at man kan komme inn på ladning skapes tryggheten til å kunne utforske verden. I tillatelsen til å være avhengig vokser selvstendigheten frem. Barn trenger å kjenne på følelsen av å være «fri» for å kunne utforske. Gjennom tillatelsen til å være selvstendig avgrenses derfor avhengigheten (Brandtzæg et al., 2017, s. 19).

2.5 Foreldresamarbeid

Foreldresamarbeid er en viktig faktor i tilvenningsperioden i barnehagen. I begynnelsen er det foreldrene sin oppgave å fungere som en trygg base som barnet kan vende tilbake til for å fylle på trygghetsbatteriet mellom utforskningen sammen med pedagogen. Når pedagogen lærer seg hvordan barnet kommuniserer, er sannsynligvis det viktigste, både for barnet og foreldrenes trygghet de første tilvenningsdagene (Broberg et al., 2014, s. 143).

Det som forutsetter et godt foreldresamarbeid er at personalet i barnehagen har forståelse og respekt for at foreldre er forskjellige, utviklet holdninger og at de kan se foreldrene som ressurspersoner for sine barn. Som fagperson kreves det at man er profesjonell i møte med foreldrene og at de har personlig og faglig kompetanse. Som fagperson innebærer det at man blant annet er sensitiv, tolerant, fleksibel, anerkjennende og fordomsfri og ut i fra dette kan man respektere de forskjellige måtene å være en foreldre på (Glaser, 2019, s. 17).

Det er viktig ved barnets barnehagestart og ha en samtale med foreldrene for å bygge bro mellom hjemmet og barnehagen. Her er det viktig å utforske foreldrenes forhold til barnet og deres oppfattelse av barnets behov. Det er å få informasjon fra foreldrene om hva barnet liker, hvordan barnet liker å ha det og om det er noe vi bør ta hensyn eller spesielle ting vi bør vite om. Dette for at barnehagen skal kunne ta seg best mulig av barnet (Killén, 2020, s. 177).

God informasjon om barnets trivsel i barnehagen er barnehagen og myndighetene å gi. Og sette av tid til daglig kontakt og dialog med foreldrene om barnets trivsel og erfaringer er

viktig både for barnet og foreldrene. Når barnet begynner i barnehagen bør foreldrene få vite at de bør få tilbud om jevnlig samtaler med pedagogisk ansvarlig (Killén, 2020, s. 177).

I følge Rammeplanen (2017) *Skal barnehagen legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene* (Rammeplan, 2017, s. 22).

Et tett samarbeid med foreldrene er viktig. Barnehagen og hjemmet vil sammen utgjøre helheten for små barns liv og med et godt samarbeid kan man bedre ivareta helheten og overgangene. Foreldrenes tillit og trivsel til barnehagen har stor betydning for barnets utvikling (Glaser, 2019, s. 19).

Å utvikle en relasjonskompetanse i møte med foreldrene er viktig, dette innebærer å samhandle med og forstå den vi møter på en hensiktsmessig og god måte. For begge parter må den oppleves som god. Man må kunne forstå opplevelsen hos den andre, forstå samspillet og hva som skjer i det med den andre og å kjenne seg selv er hva kompetanse om relasjoner handler om (Glaser, 2019, s. 100).

I møte med foreldrene er det viktig å ta et relasjonelt initiativ gjennom og vise interesse og ta kontakt med foreldrene. For å kunne gjøre en god jobb i foreldresamarbeidet må vi kunne gi de oppmerksomhet, møte de med blick og vise positiv nysgjerrighet (Glaser, 2019, s. 101).

3.0 Metode

For å kunne svare på ulike typer forskningsspørsmål er vitenskapelig metode en fremgangsmåte eller en teknikk. Selve målet er å få frem den informasjonen man trenger i sin undersøkelse, for videre å ha kunnskap for å kunne analysere den innhentede informasjonen.

En sentral del av empirisk forskning handler om å samle inn data, analysere og tolke.

Kvalitativ og kvantitativ metode er i hovedsak de to hovedtypene av metoder vi bruker. I en kvalitativ metode vektlegges betydningen og går mer i dybden, mens i den kvantitative metoden vektlegges antall og utbredelser (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28).

I form av målbare enheter gir de kvantitative metodene oss data. Ut i fra tallene er dette med på å eksempelvis gi oss mulighet til å finne hvor stor prosentandel som trenger eller er avhengig av sosialhjelp eller befolkningens gjennomsnittlige inntekt. De kvalitative metodene brukes på det som ikke lar seg måle eller tallfeste. De brukes til å fange opp opplevelser og meninger. Gjennom begge disse metodene, da på hver sin måte, bidrar det til å gi oss en bedre forståelse av hvordan institusjoner, gruppe eller enkeltmennesker samhandler og handler. De er også med på å gi en bedre forståelse av det samfunnet vi lever i (Dalland, 2021, s. 54).

3.1 Valg av metode

Ved å undersøke noe er metoden redskapet vårt. For å få den informasjonen man trenger til sin undersøkelse, hjelper metoden til innsamling av data (Dalland, 2021, s. 54).

Jeg har valgt en kvalitativ metode, dette fordi det er den metoden som er mest relevant i forhold til min problemstilling «*Hvordan legger pedagogiske ledere til rette for omsorgsfulle relasjoner for de yngste i barnehagen?*». Jeg har valgt å bruke intervju som metode, da jeg da kan gå mer i dybden på det jeg ønsker å finne ut og jeg synes denne metoden var best for å kunne finne svar på problemstillingen.

Basert på et vidt spekter har vi kvalitativ forskning. I denne forskningen kan man bruke analyser av dokumenter, observasjon, litteraturstudie, intervju, videoopptak, gjennomføring av prosjekter, samtaler og bilder som innsamlingsmetode. Å oppnå forståelse av sosiale fenomener er en viktig målsetning med kvalitative tilnærminger, som har stor betydning å kunne fortolke disse fenomenene. Gjennom hverdagshandlinger som eksempelvis intervju av barnehageansatte, observasjon av en barnegruppe eller klasseromsforskning rettes blikket mot hverdagshandlingene hos mennesker i sin naturlige kontekst (Bergsland & Jæger, 2022, s. 29).

3.2 Planlegging av datainnsamling

Siden jeg valgte å bruke intervju, startet jeg med å finne ut hvilke former for intervju en kan velge mellom. Jeg valgte å ta i bruk det vi kaller et semistrukturert intervju hvor jeg utarbeidet en intervjuguide med fire hovedtemaer. Et semistrukturert intervju er en av de vanligste formene for intervju hvor man har en samtale mellom informanten og forskeren der samtalen er styrt av forskeren (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34). Intervjuguiden ble formet ut i fra problemstillingen og temaet jeg ønsket å finne ut mer av. Ut fra intervjuguiden kan jeg innhente informasjonen som jeg trenger for å finne ut av problemstillingen min. I følge Bergsland & Jæger (2022) er formålet med en intervjuguide å få informantene til å utdype sine tanker om temaet, dette kan da bidra til svar på bacheloroppgavens problemstilling og mål (Bergsland & Jæger, 2022, s. 33). Informantene hadde også mulighet til å komme med mer relevant informasjon enn hva det ble spurt om i selve intervjuet.

Jeg skreive også et informasjonsskriv og samtykkeerklæring som informantene fikk på forhånd av intervjuet sammen med hovedtemaene fra intervjuguiden. Dette for at de skulle få relevant informasjon, og for å kunne forberede seg litt til selve intervjuet.

3.3 Valg av informanter

Jeg foretok et strategisk valg da jeg skulle velge meg ut intervjupersoner. I følge Daland (2021) velger man intervjupersoner ut i fra hva man ønsker å vite noe om. Man gjør et strategisk valg ved å finne og velge personer som sitter med erfaringer og bestemte kunnskaper (Daland, 2021, s. 79). Jeg forhørte meg litt rundt for å finne pedagogisk ledere som kunne passe til mitt arbeid. Videre valgte jeg ut noen som har god erfaring med å jobbe på småbarnsavdeling, og som jeg viste satt på mye kunnskap og erfaringer. Ønsket mitt var å kunne ha forskjellige pedagogiske ledere fra ulike barnehager, for å sammenligne forskjellene. Tilslutt valgte jeg å ha tre intervjupersoner, hvor to av intervjupersonene har barnehagelærerutdanning, mens den tredje har master i småbarns-pedagogikk med barnehagelærer i bunn. Alle tre er pedagogiske ledere på småbarnsavdeling.

3.4 Beskrivelse av gjennomføring

Jeg begynte tidlig å forhøre meg etter informanter som kunne passe til min oppgave. Videre valgte jeg å bruke tre informanter som jeg tok direkte kontakt med. Etter hvert som de svarte ja fikk de tilsendt informasjonsskrivet og samtykkeerklæring. I informasjonsskrivet fikk de opplyst om formålet med oppgaven, hva det innebærer å delta, hvem som er ansvarlig, at det er frivillig å delta og hvordan opplysningen blir oppbevart og brukt.

Som nevnt tidligere utarbeidet jeg en intervjuguide på forhånd. Denne fikk informantene tilsendt før selve intervjuet, men da kun med hovedtemaene for intervjuet. Dette gjorde jeg for at de skulle få et innblikk i hva intervjuet ville innebære, og for å kunne være litt forberedt til selve intervjuet. Jeg hadde god kommunikasjon med informantene og vi ble enig om dag og tidspunkt som passet best for begge parter. I følge Tjora (2021) er det meningen å gi informanten en romslig tidsramme og en avslappet stemning for å kunne komme med egne meninger og erfaringer knyttet til det aktuelle temaet for forskningen. Og ut i fra dette kunne skape en relativ fri samtale rundt de forhåndsbestemte temaene (Tjora, 2021, s. 127). De tre intervjuene jeg gjennomførte gikk veldig bra. Informantene var positive og mente jeg hadde et spennende og veldig viktig tema. Min rolle under intervjuet var å stille spørsmål, eventuelle oppfølgingsspørsmål og notere ned den informasjonen informanten kom med. For meg var det viktig at informanten følte seg trygg, og ikke hadde tidspress på seg, samt at samtalen hadde en god flyt ut i fra de gitte temaene.

3.5 Analysearbeid

For å finne ut hva intervjuet har å fortelle skal analysen hjelpe oss. Gjennom en mest mulig saklig måte får vi frem intervjuets innhold og dette er viktig i analysen (Dalland, 2021, s. 94). Etter at alle intervjuene var gjennomført opprettet jeg et dokument hvor jeg satte inn en tabell. Spørsmålene og svarene fra intervjuene ble satt inn i tabellen. Jeg lagde egne koloner for hver informant med egne fargekoder. Dette gjorde at jeg fikk bedre oversikt over svarene fra informantene, da alt ble samlet på en plass og delt inn etter tema. Gjennom å gå i dybden av temaene kan vi utvikle en dypere forståelse, da gjennom sammenligninger av det innsamlede datamaterialet fra alle deltakerne (Thagaard, 2018, s. 171). Slik jeg ser det kan den måten jeg har satt sammen funnene i intervjuene på være med å gi en dypere forståelse av de ulike temaene jeg har laget.

3.6 Kvalitetsvurdering

Reliabilitet handler om påliteligheten i forskningen. Betydningene av erfaringen man har i felten er med på redegjørelsen for hvordan vi har utviklet data (Thagaard, 2018, s. 181). I følge Bergsland og Jæger (2022) kan reliabilitet knyttes til spørsmålet om pålitelighet i kvalitative studier. Det vil si om forskningen utføres på en trygg måte, datamaterialets pålitelighet, hvordan man samler inn, bearbeider, analyserer og tolker materialet (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). Slik jeg ser det har min oppgave reliabilitet og den er troverdig. Mine intervjupersoner fikk tilsendt hovedspørsmålene for intervjuguiden, dette for at de skulle kunne være litt forberedt til intervjuet og å kunne gi mere utdypende informasjon. Ut i fra dette kan jeg se at svarene de ga økte nøyaktigheten og påliteligheten i forskningen. Intervjupersonene mine var trygge i sine tanker og meninger. Jeg tror de hadde hatt de samme svarene om jeg hadde intervjuet de på nytt.

Validitet handler om resultatene vi kommer frem til og deres gyldighet, og hvordan de er tolket (Thagaard, 2018, s. 181). Bergsland og Jæger (2022) formidler at man i kvalitative studier kan validitet knyttes til overførbarhet og troverdighet (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). I forhold til mitt tema og problemstilling vil jeg si at den informasjonen jeg fikk fra informantene gjorde at mine data ble relevante. Kravet jeg hadde til intervjupersonene var at de skulle være pedagogiske ledere på småbarnsavdeling per dags dato. Dette for at jeg skulle få så realistiske og troverdige svar som mulig. Jeg hadde på forhånd lest meg opp på temaet, pluss at jeg har litt erfaring fra småbarnsavdeling selv. Dette kunne da være med på å få en fin flyt i intervjuet, og jeg som intervjuer kunne lettere stille oppfølgingsspørsmål. Det kunne

også gi økt validitet at de fikk intervjuguiden på forhånd og mulighet til å komme med mere tilleggs informasjon som det ikke ble stilt spørsmål om.

3.7 Ethiske retningslinjer

Informert samtykke vil si at man informeres om undersøkelsens overordnede mål (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). I forkant av intervjuene skrev jeg et informasjonsskriv og et samtykkeskjema hvor informantene ble informert om formålet med oppgaven, hvem som er ansvarlig, hva det innebærer å delta, at det er frivillig å delta, hvordan opplysningen blir oppbevart og brukt, samt sluttdato for prosjektet. Alle informantene fikk tilsendt dette skrevet i forkant av intervjuet hvor hver av de sendte samtykke tilbake til meg før selve intervjuet.

Konfidensialitet vil si å ikke avsløre deltakerens identitet ved å offentliggjøre personlige data (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). Informantene informeres om at alle opplysningene behandles konfidensielt og at alle navn anonymiseres. For å anonymisere informantene mine har jeg valgt å bruke navnene informant 1, 2 og 3.

Konsekvenser handler om vurderinger en som forsker må ta for deltakeren og hvilke konsekvenser prosjektet kan ha for dem. Det kan også omhandle forventede fordeler for deltakeren, som ettertanke, refleksjon og ny kunnskap blant de ansatte (Bergsland & Jæger, 2022, s. 49). Gjennom informasjonsskrivet går det frem at all informasjon anonymiseres, dette for at informantene ikke skal kunne gjenkjennes og at jeg som forsker beskytter deres integritet.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapitlet vil jeg presentere og drøfte funnene fra intervjuene jeg hadde opp mot teori fra teorikapitlet. Jeg kommer til å ta utgangspunkt i de mest relevante spørsmålene fra intervjuguiden for å svare på problemstillingen, «*Hvordan legger pedagogiske ledere til rette for omsorgsfulle relasjoner for de yngste i barnehagen?*». Denne delen blir delt opp i fem underkapitler hvor jeg presenterer funnene først, og deretter vil jeg drøfte det opp mot teori for å holde en ryddig og helhetlig struktur gjennom oppgaven.

4.1 Omsorgsfulle relasjoner

En omsorgsfull relasjon bærer preg av forbindelsen og båndet mellom mennesker. Barn og barnehagelærere i barnehagen utgjør relasjoner som må forstås i sammenheng med hverandre (Tholin, 2013, s. 84).

I den første delen viser jeg hva mine informanter legger i omsorgsfulle relasjoner. Det kommer tydelig frem at de pedagogiske lederne jeg har intervjuet legger vekt på at det må være en gjensidig tillit og at barn må oppleve at personalet ser barna og oppriktig bryr seg. Dette utdypes gjennom å peke på at en relasjon er noe som bygger på respekt, aksept og likeverdighet. Betydningen av å utøve omsorgsfulle relasjoner ligger nettopp i det de pedagogiske lederne formidler, noe mine funn klart viser at de vektlegger i sin forståelse av omsorgsfulle relasjoner.

I mine intervju med barnehagens personale går det frem at de har et bevisst forhold til betydningen av omsorgsfulle relasjoner. I intervjuet svarte informant 1 på spørsmålet «*hva er dine tanker rundt omsorgsfulle relasjoner?*», at en omsorgsfull relasjon må inneholde trygghet, nærhet og en gjensidig tillit. Videre formidler informant 1 at barnet skal oppleve at jeg ser det og oppriktig bryr meg. Dette ser jeg også igjen hos informant 2 og 3, hvor informant 2 utdyper at en relasjon er noe som bygger på respekt, aksept og likeverdighet. I følge Schibbye og Løvlie (2017, s. 19) er en relasjon et forhold mellom to eller flere mennesker. Videre formidler forfatterne at helt fra vi blir født søker vi etter noen som forstår, tar vare på og støtter oss. Det som er avgjørende for menneskets overlevelse både som individ og art er evnen til å knytte seg til andre. Vi kan lære av dem, stole på dem, samt forståelsen av andre individ. Dette er avgjørende for livskvalitet og utvikling (Schibbye & Løvlie, 2017, s. 19). Ut ifra dette kan man se at det stemmer med det informantene formidler om sine tanker rundt omsorgsfulle relasjoner og at de arbeider for at alle barn skal oppleve å bli sett, hørt og at noen bryr seg om dem.

I oppfølgingsspørsmålet til informant 1 på hva legger du i begrepet «omsorgsfulle relasjoner» svarer den pedagogiske lederen at alle barn i barnehagen skal vite at de har en eller flere voksne de kan komme til, når ting eksempelvis blir vanskelig og de kanskje trenger hjelp til å regulere følelsene sine. I følge Drugli (2013, s. 38) trenger små barn at personalet har positive og nære relasjoner til dem, og dette er det viktig at man som personal har som utgangspunkt når barna begynner i barnehagen. Videre skriver Drugli (2013) at for noen barn krever dette hardt arbeid over tid, dette fordi de ikke behersker samspillet og må lære seg dette. Sammen med en voksen som ser dem og deres behov i barnehagen må barna bygge opp en ny indre arbeidsmodell fra alle de nye erfaringer barnet gjør seg i samspill med den voksne. Fra den voksnes side kan dette kreve stor personlig innsats og stor utholdenhet (Drugli, 2013, s. 38). Ut fra teorien til Drugli (2013) kan man se at informantene er opptatt av å skape gode relasjoner som bygger på trygghet og nærhet. Det kommer også frem viktigheten i at barna

skal vite at de har voksne som de kan komme til når de måtte ha behov for det. Det informantene formidler om omsorgsfulle relasjoner stemmer godt overens med Drugli's (2013) teori om å kunne skape nære relasjoner for at barna skal kunne komme til dem om det er noe.

Ut ifra det informantene svarer kan jeg se at de er bevisst på hva omsorgsfulle relasjoner er og at de tilrettelegger for at barna skal få en så god relasjon som mulig. Informant 2 fremhever at viktigheten for å få en god relasjon til barna er å hjelpe, trøster og veileder. Videre legger informant 2 til det å være nysgjerrige og utforskende med barna, på barnas premisser. Dette kan vi se igjen i det Lehn og Sivertsen (2022, s. 62) skriver at en forutsetning for gode relasjoner er gjensidighet, og det handler om å dele og oppleve noe følelsesmessig sammen. Som ansatt må man tilpasse responsen sin og tone seg inn, dette for at barna skal kunne bli kjent med sine egne følelser. Dette krever en åpenhet fra den ansatte og at man lar seg påvirke av barns kroppslige signaler, følelsesuttrykk, ord, lyder og gjennom dette vise at man tåler hele barnets uttrykk, og anerkjenne dem med å møte dem med respekt og tillit for barnas opplevelser (Lehn & Sivertsen, 2022, s.62). Ut ifra dette kan man se at det informant 2 fremhever stemmer med denne teorien. Gjennom alle tre intervjuene kommer det frem at de følger det rammeplanen sier om at *«barnehagen aktivt skal legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet, mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring»* (Rammeplan, 2017, s. 16).

Informant 1 får frem hvor viktig det er at barnet opplever omsorg i ulike situasjoner i løpet av dagen. Hen formidler også viktigheten med omsorg i en konflikt med et annet barn, eller når det gjør en positiv ting som eksempelvis å hjelpe et annet barn. Deretter forteller informant 1 at det er avgjørende at den voksne viser omsorg både gjennom kroppsspråk og ord. Avslutningsvis formidler informant 1 at barnet skal være trygg nok på den voksne, til å komme å søke fanget når det trenger en pause, «lade batteriene» eller trøst. I følge Roland et al. (2016, s. 51) er viktigheten for barnets trivsel, læring og omsorg barnets relasjoner til voksne og andre barn. Gjennom vedvarende varme relasjoner i barnehagen kan dette fungere erstattende på tidligere negative erfaringer. Gode relasjoner som handler om varme, forståelse og trygghet vil gi barnet gode muligheter til å vokse som menneske og utvikle tillit. Dette uavhengig av barnets bakgrunn (Roland et al., 2016, s. 51). Ut ifra dette kan man se at alle informantene vektlegger viktigheten av å gi omsorg og å være tilstede både psykisk, fysisk og emosjonelt. Det kommer også frem at man må anerkjenne følelsene til barna for å støtte, og

for at de skal kunne forstå sine egne følelser, noe som stemmer godt overens med det Roland et al. (2016) formidler om gode relasjoner.

Informant 2 trekker frem at for å danne gode relasjoner er humor og godt humør viktig.

Videre formidler informant 2 at det å smile, le, tulle og tøyse gir oss gode følelser sammen og er med på å knytte bånd mellom voksne og barn. I følge Drugli (2013, s. 81) er arbeidet i barnehagen et sentralt fundament å satse bevisst på å utvikle gode relasjoner. Gjennom dette vil man sikre at hverdagslivet for barnet i barnehagen blir kvalitativt godt. En arena for påfyll av mestring, utvikling, positive sosioemosjonelle erfaringer og læring blir da de vanlige og daglige samspillsituasjonene i barnehagen (Drugli, 2013, s. 81). Det informant 2 formidler kan ses i lys av Drugli`s (2013) teori og man kan se at humor og humør kan være med på å skape gode relasjoner, noe som kan være viktige elementer for å skape glede, mestring og trivsel.

4.2 Relasjonsbygging inn mot barna

Relasjonsbygging inn mot barna bør ha høy prioritet i arbeidet i barnehagen. En viktig beskyttelsesfaktor for små barn er positive relasjoner mellom de voksne og barna i barnehagen (Drugli, 2020, s. 147).

I denne delen om relasjonsbygging inn mot barna viser informantene at de er reflekterende og har god opparbeidet kompetanse i temaet. Gjennom intervjuene kommer det frem at tillit, relasjonsbygging og kompetanseheving er viktige faktorer som informantene vektlegger. Relasjonsbygging inn mot barna har stor betydning for at barna skal føle seg trygge og ha voksne de kan stole på. Det kommer tydelig frem i mine funn hva betydningen for relasjonsbygging inn mot barna er for informantene og hva de vektlegger i dette.

I spørsmålet om hvordan de arbeider i personalgruppen med relasjonsbygging inn mot barna er informant 1 og 2 ganske enig i hvordan de utøver dette. Informant 1 utdyper at det som er viktig med relasjonsbygging, er først å skape tillit. Videre får informant 1 frem at for å få tillit må en vise interesse og omsorg for barnet, og at med de minste må vi sitte på gulvet og være der barna er. Informant 1 informerer også at man må være delaktig i det de holder på med og bekrefte signaler som de gir. Informant 2 forteller det er viktig at de barna som ikke framkaller positive følelser i oss, og som vi ikke «føler med», har ansatte som arbeider med seg selv og sine følelser knyttet til barnet. Informant 2 formidler også at det er aldri barnet sin feil, og det er de ansattes ansvar å snu seg selv og å se barnets gode kvaliteter. Alle barn

trenger at noen er glad i dem i barnehagen, noe som er viktig i forhold til å utvikle og opprettholde et sunt selvbilde, forteller informant 2. Drugli (2013, s. 93) hevder at en sentral del av jobben som ansatt i barnehagen er å kunne inngå i rimelige gode relasjoner til alle barn, uansett hvor vanskelig eller lett dette kan være. En del av den profesjonelle verktøykassen for personalet er relasjonskompetansen, denne kan det også stilles faglige krav til. Gjennom en reflekterende og rasjonell måte må personalet kunne forholde seg til egen relasjonskompetanse (Drugli, 2013, s. 93). Ut fra hvordan personalgruppen arbeider med relasjonsbygging inn mot barna kan man se at dette samsvarer med det Drugli (2013) hevder. Informant 1 ser også viktigheten i å skape tillit i relasjonsbyggingen mellom personalet og barna, mens informant 2 fremhever de ansattes ansvar i relasjonsbyggingen og hvordan man kan arbeide for å fremheve barnets gode kvaliteter. Man kan da se ut i fra svarene at både informant 1 og 2 er opptatt av å skape gode relasjoner, samt å bruke relasjonskompetansen i arbeidet mot barna. noe som også kommer igjen i det Drugli (2013) hevder om egen relasjonskompetanse.

I oppfølgingsspørsmålet «Hvordan arbeider dere med relasjonsbygging i personalgruppen?», svarer informant 2 at når det er barn som havner i en «bås» med å være umulig, vanskelig og lignende, prater de om det. Videre forteller informant 2 at de legger kortene på bordet, det vil si at de kartlegger, for så å sette inn tiltak for å løse utfordringene rundt barnet som har det vanskelig, for så tilslutt å gjennomføre det i praksis. Informant 2 legger til at tiltakene vil handle om å styrke og å gi barnet gode relasjoner til de ansatte. Avslutningsvis formidler informant 2 at vi må arbeid helt til det snur uavhengig av hvor lang tid det tar. Tholin (2018, s. 67) hevder at som personal bør man stadig reflektere og ha et kritisk blikk over omsorgens karakter i barnehagen. For å kunne endre væremåte og holdninger må vi arbeide med egen praksis innenfor omsorg og relasjoner (Tholin, 2018, s. 67). Dette kan ses opp mot det informantene formidler om hvordan de arbeider med relasjonsbygging i personalgruppen. Videre informerer informant 2 og 3 at de bruker Kari Pap sitt verktøy når de skal kartlegge barna. Kartleggingen fungerer slik at man fargelegger barna etter hvilken relasjon man har til dem der og da. Informant 3 forteller at de bruker denne metoden to ganger i året, mens informant 2 bruker den ved behov. Informant 1 informerer at de starter alltid høsten med fokus på trygghetssirkelen og tilknytning, og herfra jobber de videre med relasjonsbygging. I følge Drugli (2013, s. 80) er den voksne en viktig samspillpartner for barna i barnehagen, dette fordi de over lang tid er mye sammen. Gjennom å være villige betydningsfulle voksne

som møter barna og inngå i nær relasjon til dem er viktig for små barn (Drugli, 2013, s. 80). Ut ifra det informantene formidler kan det sees i lys av det Drugli (2013) formidler om den voksne som en viktig samspillpartner for barna. Ut ifra hvordan informantene arbeider med relasjonsbygging i personalgruppen, kan man se at dette kan være med på å kunne skape så gode relasjonsmuligheter som mulig mellom personalet og barna.

På oppfølgingsspørsmålet om «hvordan de opparbeider seg kompetanse innenfor relasjonsbygging» utdyper informant 1 at mange av pedagogene har kursing i blant annet «Være sammen», som de i etterkant formidlet til resten av personalgruppa. Videre formidler informant 1 at dette handler om å være en autoritativ voksen, det vil si varm og grensettende. Hen legger også til at det er grunnleggende for å kunne være god på relasjonsbygging. Drugli (2013, s. 80) hevder det som utgjør et miniutviklingsmiljø for barnet er relasjonene barnet er i og som er rimelige stabile. Dette har betydning for hvordan barnet trives og fungerer i øyeblikket, det er også med på å legge grunnlaget for utviklingen videre. Det som har stor betydning for barnet er jo bedre og tryggere en relasjon er mellom barn og voksen (Drugli, 2013, s. 80). Ut ifra det informant 1 formidler om å være en autoritativ voksen kan man se at det Drugli (2013) hevder stemmer overens med det, og at god opparbeidet kompetanse innenfor relasjonsbygging kan være med på å skape trygge relasjoner. Det informant 1 formidler kan også ses opp mot det Drugli (2013, s. 82) sier om at det kan se ut som om barnehagen legger et viktig grunnlag relasjonelt for barnet, dette kan være med på å få konsekvenser på både godt og vondt over tid. Barn med positive relasjoner til de voksne i barnehagen, har større sjanse for at det dannes positive relasjoner til lærere på skolen og disse barna (Drugli, 2013, s. 82). Ut ifra dette kan det sees opp mot at informant 1 er bevisst i sitt arbeid med relasjonsbygging og kompetanseheving. Noe som kan være med på å gi trygge og positive relasjoner for barnet, og som kan tas med videre i livet.

4.3 Trygg tilknytning

For å trygge de minste barna i barnehagen kreves mer utbredt kunnskap og flere ressurser. Ett-åringer er svært sårbare i sin tilknytning, og de voksne må vite hva som står på spill slik at de legger til rette for at de kan påta seg ansvaret det er å være tilknytningspersoner for de yngste (Schibbye & Løvlie, 2017, s. 85).

I denne delen viser jeg hva informantene legger i begrepet trygg tilknytning. Det kommer frem i intervjuene at de pedagogiske lederne legger vekt på at det må skapes kontakt med barnet, skape bånd gjennom felles opplevelser. Dette utdypes gjennom å peke på at trygg tilknytning er noe som bygger på tilstedeværelse, nysgjerrighet, anerkjennelse og vise

interesse i barnet. Betydningen av å skape trygg tilknytning ligger nettopp i det de pedagogiske lederne formidler. Dette sees igjen i mine funn og de viser klart at de vektlegger dette i sin forståelse av trygg tilknytning.

I spørsmålet «*Hvordan arbeider du for å få trygg tilknytning hos barna?*», kommer det frem hos alle tre informanter at de er tilstede, er interessert og nysgjerrig for å skape kontakt med barnet. Informant 3 legger også til at hen anerkjenner barna og viser at hen er interessert i dem, sitter på gulvet og venter til de er klare til å komme til hen. Informant 2 fremhever at de har ledige fang til de som har behov for å «lade batteriene», hjelper, trøster og veileder barna. Videre formidler informant 2 at hen er nysgjerrig og utforskende sammen med barna, på barnas premisser. Avslutningsvis forteller informant 2 at felles fokus og felles opplevelse skaper bånd. Broberg et al. (2014, s. 37) hevder at tilknytning innebærer at man har nære følelsesmessige relasjoner som eksempelvis kjærlighetsrelasjoner og nære venner. Disse relasjonene har tilfelles at de varer over tid, man søker hverandres nærhet, har følelsesmessig betydning for personen, uerstattelig relasjon til en spesiell person og ubehag ved ufrivillig separasjon fra hverandre. Ved at barnet søker beskyttelse, trøst og trygghet hos tilknytningspersonen sin er det dette som gjør det til en tilknytningsrelasjon gjennom den nære følelsesmessige relasjonen (Broberg et al., 2014, s.37). Ut fra det Broberg et al. (2014) hevder kan man se at alle informantene arbeider for å få en så trygg tilknytning så mulig for barna. Gjennom å være tilstede, vise interesse og være nysgjerrig kan være med på å gi barna den trygge tilknytningen de trenger for å kunne skape gode relasjoner.

Informant 2 tekker frem at emosjonell tilgjengelighet er nødvendig for å skape tilknytning hos barnet. Abrahamsen (2018, s. 78) formidler at ifølge Bowlbys tilknytningsteori er alle barn knyttet til sine foreldre eller til andre omsorgspersoner i foreldrenes sted, dette for emosjonell nærhet og beskyttelse (Abrahamsen, 2018, s. 78). Gjennom den tilstedeværelsen informantene formidler knyttet til hvordan de arbeider for å få en trygg tilknytning hos barna, kan man se det ut i fra Bowlbys tilknytningsteori at informantene legger til rette for omsorgsfulle relasjoner for barna med å være tilgjengelig, veilede og skape felles bånd. Å tilrettelegge på denne måten kan være med på at barna knytter seg til de ansatte i barnehagen gjennom at de viser emosjonell tilgjengelighet. I følge Rammeplan (2017) *skal barnehagen gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for* (Rammeplan, 2017, s. 16). Ut i fra dette kan man se det informantene formidler samsvarer med det rammeplanen (2017) fastslår. Broberg et al. (2014, s. 59) hevder at ifølge Bowlby søker barnet en omsorgsperson

som da blir dens primære tilknytningsperson. For barnets nære følelsesmessige relasjoner senere kommer da denne relasjonen til omsorgspersonen og få stor betydning for barnet (Broberg et al. 2014, s. 59). Dette kan sees i lys av det informantene formidler at de arbeider for å få en trygg tilknytning til barna, og at man kan se at det stemmer over ens med teorien til Bowlby om hvor stor betydning det har å være tilstedeværende, nysgjerrig og interessert i barna. Gjennom en slik måte å arbeide på kan dette være med på å kunne gi barna den trygge følelsesmessige relasjonen de trenger i barnehagen.

I oppfølgingsspørsmålet «*Hvordan skaper dere tid og rom for å skape tilknytning?*». Her svarer alle informantene at de legger særlig vekt på tilknytning i oppstarts- og tilvenningsfasen i barnehagen. Informant 3 formidler at de tilpasser rutinene til barna og organiserer tid og rom til dette, slik at barnet blir kjent og bygger relasjoner til personalet og andre barn. Informant 2 utdyper at de utforsker inne- og utemiljøet. Videre forteller informant 2 at de synger en del og hører på musikk, noe som kan være trøstende og beroligende for det nye barnet, samtidig som det kan skape bånd mellom barnet og den voksne, men også mellom barna. Drugli (2013, s. 27) hevder at gjennom trygg tilknytning viser barna at de stoler på at omsorgspersonen er tilgjengelig når de måtte trenge det. Barn må ha minst en trygg tilknytningsrelasjon for å kunne utvikle seg, noe som er veldig viktig. Barn som kjenner seg bekvem og trygg er ikke opptatt av nærhet til sin omsorgsperson hele tiden, men bruker da heller energien sin på utforskning av verden rundt seg. Barnet har opparbeidet seg en trygg base hos omsorgspersonen og kan utforske fra denne og komme tilbake hvis barnet føler det nødvendig (Drugli, 2013, s. 27). Drugli (2013, s. 30) hevder også at en sentral faktor i en trygg tilknytningsrelasjon mellom barnet og den voksne er sensitivitet fra den voksnes side. Man må som voksen «se» barnet som den det er. For den voksnes sensitivitet kreves det å rette sin oppmerksomhet mot barnet og kunne tolke og fange opp barnets adferd, uttrykk og reaksjoner på en riktig måte. Gjennom barnets behov tilpasser en sensitiv voksen samspillet ved å sette egne behov til side (Drugli, 2013, s.30). Ut ifra det Drugli (2013) hevder kan man i svarene informantene kommer med, se at alle arbeider for å få en så god og trygg tilknytning som mulig og spesifikt i oppstartsfasen. Gjennom å sette av tid til å kunne skape en trygg og god tilknytning kan dette være med på at barnet får en god og positiv opplevelse av å være i barnehagen. Viktigheten med trygg tilknytning finner man også i Meld. St. 6 som lyder som følger:

I Meld. St. 6 står det at *barnehagene og skolene må sammen med foreldrene legge til rette for at barna og elevene etablerer gode relasjoner og trygg tilknytning til de*

ansatte og andre barn og elever, og at de opplever anerkjennelse, tilhørighet og trivsel (Meld. St. 6 (2019-2020), s. 18).

Informant 1 legger også til at de bruker trygghetssirkelen aktivt. Videre formidler informant 1 at mange foreldre også har hatt kursing i trygghetssirkelen gjennom helsestasjonen. Dette er da fint å bruke i kommunikasjonen med foreldrene. Broberg et al. (2014, s. 25) hevder at barn føler seg trygge gjennom god omsorg, dette vil da si at barnas behov for å ha foreldrene for beskyttelse og trøst aktiveres så lite som mulig når man er i barnehagen. Som barnehagelærer må man få den tiden man trenger og vise interesse for barna i barnehagen for å kunne utvikle følelsesmessige relasjoner. Når barna faller og slår seg eller trenger å fylle på litt trygghet skal de føle seg bekvemme med å søke trygghet og trøst hos pedagogene. Barn trenger en grunnleggende tillit og å føle trygghet til de ansatte i barnehagen for at de skal kunne stimulere barnas læring og utforskning av lek (Broberg et al., 2014, s. 25). Ut ifra det Broberg et al. (2014) hevder kan man se at med en god opparbeidet kompetanse innenfor trygghet og omsorg, kan man lage fine, omsorgsfulle og trygge dager for barnet. Kan trygghetssirkelen da være en felles arena både for barnehagen og foreldrene? Her får informant 1 frem at det kan se ut som det har en positiv effekt med bruken av dette verktøyet. Som nevnt får også foreldrene kursing i Trygghetssirkelen, og man kan da bruke den opplærte informasjonen for å kunne skape et trygt og godt tilbud for barnet.

4.4 Trygghetssirkelen

Gjennom et sunt tilknytningsbånd gir det barn en dyp instinktiv forståelse gjennom hele livet hvor viktig det er for et barn å ha foreldre eller andre nære primære omsorgspersoner. Barn får en trygg tilknytning når de primære omsorgspersonene forstår at de trenger en trygg havn for trøst og beskyttelse, og når de trenger oppmuntringen og tillitten som ligger i den trygge basen (Powell et al., 2015, s. 48).

I denne delen om trygghetssirkelen viser to av informantene at de har god opparbeidet kompetanse innenfor trygghetssirkelen. Gjennom intervjuene kommer det frem viktigheten med å skape en trygg base for barna som de kan utforske fra, komme tilbake for å søke trygghet og trøst. Trygghetssirkelen er med på å gi kompetanseheving for de ansatte og bruk av dette kan ha stor betydning for barnas tilhørighet og trivsel i barnehagen. Det kommer tydelig frem i funnene at de pedagogiske lederne aktivt bruker trygghetssirkelen i sitt arbeid og vektlegger dette i sin forståelse av dette.

I spørsmålet «*Hvilket syn har du og din barnehage på trygg tilknytning?*», svarer informant 1 og 3 at de og deres barnehage arbeider med trykghetssirkelen. Informant 1 utdyper at dette er noe de setter veldig høyt, og noe de bruker mye tid på, både i hverdagen og i møter. Videre formidler informant 1 at det er viktig å sette seg inn i barnets behov og følge disse behovene. Avslutningsvis legger informant 1 til at for at barnet skal få en god opplevelse av å være i barnehagen, må det ha en trygg tilknytning. I følge Brandtzæg et al. (2017, s. 19) er trykghetssirkelen bygget på mange års forskning rundt tilknytning og ut i fra dette viser den oss hvordan de grunnleggende behovene henger sammen. I nedre del av sirkelen er den trygge havnen. Her kan barna få trøst, hjelp og nærhet av en trygg og nær voksen når barnets tilknytningsbehov er «slått på». Den trygge havnen handler som oftest om naturlige og grunnleggende behov for bekreftelse og nærhet. I øvre del finner vi den trygge base, her er den voksne i nærheten og passer på mens barnet selv kan utforske og mestre verden med selvstendighet og utforskertrang (Brandtzæg et al., 2017, s. 19). Broberg et al. (2014, s. 36) skriver om tilknytningsteoriens mor Mary Ainsworth, som skrev om trygg base for første gang i doktoravhandlingen sin: «*Når trykghet i familien mangler, blir individet handikappet ved at det ikke har en trygg base å gå ut i fra.*». Mary Ainsworth ga det empiriske underlaget og den støtten som var nødvendig for tilknytningsteorien (Broberg et al., 2014, s. 36). Ut i fra både det Brandtzæg et al. (2017) formidler om trykghetssirkelen og det Broberg et al. (2014) formidler om Mary Ainsworth kan dette sees i lys av både informant 1 og 3 sitt arbeid med den trygge basen for å skape en trygg tilknytning hos barna. Å arbeide med trykghetssirkelen kan bidra til at barna får den trykgheten de trenger for å kunne dekke de grunnleggende behovene de har i løpet av en dag.

Informant 2 utdyper at trygg tilknytning og trykghet er alfaomega for et godt liv, både i og utenfor barnehagen. Videre formidler informant 2 at barns trivsel er nært forbundet med trygg tilknytning og trykghet til de ansatte, og tilhørighet og fellesskapsfølelse i barnegruppa. Brandtzæg et al. (2017, s. 20) hevder at for alle barn i barnehagen er tilknytning og trykghet viktig. Barn er avhengig av å bli forstått og imøtekommet av en voksen man føler seg knyttet til og som man kjenner, jo yngre man er jo viktigere er dette. Foreldrene til en ettåring er hos de aller fleste barn barnets viktigste havn og base, foreldrene er barnets primære tilknytningsfigurer. Ved barnehagestart er de i en stor overgang hvor de blir overlatt til ukjente voksne over lengere tid. I barnehagen trenger de muligheten til å utvikle en ny trygg base og en sikker havn, da de ikke kan sette tilknytningen på vent over lengre tid (Brandtzæg et al., 2017, s. 20). Det Brandtzæg et al. (2017) hevder passer godt med det informant 2

utdyper om trygghet og trygg tilknytning, og dens viktighet. Som pedagogisk leder kan man legge til rette for at barna kan få en så god start som mulig i barnehagen. Gjennom å skape trygghet kan det være med på å bidra til at barnet får en trygg havn og base, som de og kan søke til å reise ut i fra.

Informant 1 påpeker hvor viktig det er at barnet får tid og at det skjer på barnets premisser. Hen formidler også at de jobber aktivt med trygghetssirkelen, som er et viktig redskap spesielt i tilvenningsfasen. Informant 1 utdyper også at barnet trenger å vite at hen hjelper når det trengs, og at det er hen som skal være barnets trygge base og trygg havn. Informant 1 forteller viktigheten med å ikke gå fra barnet når barnet utforsker. Barnet skal vite at hen er i det samme området det forlot hen i, for å kunne søke bekreftelse eller til «å lade batteriene». På denne måten får barnet tillit til hen, og vet at hen er der om det tar utforskingen litt lenger unna også, forteller informant 1. Brandtzæg et al. (2017, s. 19) formidler videre at dynamikken mellom selvstendighet og avhengighet tydeliggjør trygghetssirkelen. Hvis kroppen ikke er fylt blir det vanskelig og kanskje umulig med læring og utforskning. Når man vet at man har mulighet til «å lade batteriene» skapes tryggheten til å kunne utforske verden. I tillatelsen til å være avhengig vokser selvstendigheten frem. Barn trenger å kjenne på følelsen av å være «fri» for å kunne utforske. Gjennom tillatelsen til å være selvstendig avgrenses derfor avhengigheten (Brandtzæg et al., 2017, s. 19). Ut i fra denne teorien kan man se det opp imot hva informant 1 forteller om når man arbeider med trygghetssirkelen, og da kan man danne et godt grunnlag for å kunne skape tillitt. Dette for å kunne vite at man har den trygge basen og havnen å komme tilbake til. Gjennom å være trygg kan man erfare forskjellige følelser og vite at man har en trygg plass å gå til.

4.5 Foreldresamarbeid

Foreldresamarbeid er en viktig faktor i tilvenningsperioden i barnehagen. I begynnelsen er det foreldrene sin oppgave å fungere som en trygg base som barnet kan vende tilbake til for å fylle på trygghetsbatteriet mellom utforskningen sammen med pedagogen. Når pedagogen lærer seg hvordan barnet kommuniserer, er sannsynligvis det viktigste, både for barnet og foreldrenes trygghet de første tilvenningsdagene (Broberg et al., 2014, s. 143).

I denne siste delen om foreldresamarbeid viser jeg hva mine informanter legger i foreldresamarbeid. Betydning av å ha et godt foreldresamarbeid ligger nettopp i det de pedagogiske lederne formidler, dette kommer også frem i mine funn og viser klart hva informantene vektlegger i sin forståelse av foreldresamarbeid.

Informantene fikk spørsmål om hvordan de arbeider som pedagogisk leder for å skape tillitsfulle relasjoner og tett samarbeid med hjemmet. Informant 1 formidler at det er i foreldresamarbeidet jobben med å få trygge barn starter, og det er viktig hele veien. Hen trekker også frem viktigheten i å vise interesse for, og vise at en bryr seg om barnets behov og interesser. Informant 1 får frem at alle barn og foreldre er ulike, og trenger ulike måter å bli møtt på. Når man får til et godt samarbeid med foreldrene, blir de trygge, og min erfaring er at det smitter over på barna også, formidler informant 1. I tillegg utdyper informant 1 at en må være ærlig og åpen hele veien, selv om noen samtaler kan være vanskelige. Tilslutt legger informant 1 til at hen må trygge foreldrene på at hen ønsker det beste for barnet. Informant 2 får frem at åpenhet og ærlighet er det viktigste. Videre forteller informant 2 at i tillegg må hen være mottakelige for tilbakemeldinger/ønsker og lignende som hen kan være uenig i. Informant 3 forteller at de snakker gjerne med foreldrene/omsorgspersonen hver dag om hvordan barnet har hatt det i barnehagen, hva har barnet spist og når har barnet sovet, og at det er viktig å ha den daglige dialogen med foreldrene. I følge Glaser (2019, s. 17) er det som forutsetter et godt foreldresamarbeid at personalet i barnehagen har utviklet respekt, holdninger og forståelse for at foreldre er forskjellige, og at de kan se foreldrene som ressurspersoner for sine barn. Som fagperson kreves det at man er profesjonell i møte med foreldrene og at de har personlig og faglig kompetanse. Videre innebærer det at som fagperson skal man blant annet være sensitiv, tolerant, fleksibel, anerkjennende og fordomsfri og ut i fra dette kan man respektere de forskjellige måtene å være en foreldre på (Glaser, 2019, s. 17). Ut ifra teorien til Glaser (2019) kan man se at gjennom å skape tillitsfulle relasjoner til foreldrene og samarbeide med dem være med på å kunne skape et godt foreldresamarbeid. Man kan også se at det informantene formidler om tillitsfulle relasjoner og et tett samarbeid med hjemmet kan være med på å gjøre barnehagestarten så god som mulig for barnet og foreldrene. Å gjøre foreldrene trygge på barnehagen kan være med på å skape trygge barn.

Informant 2 fremhever at for å skape tillitsfulle relasjoner og tett samarbeid med hjemmet er det å ta foreldrenes innspill på alvor viktig. Hen formidler at på den måten vil det være lettere å bygge bro mellom barnehagen og hjemmet. Informant 2 legger til at de har oppstarts samtale for foreldre de første dagene under tilvenningen. Informant 3 formidler viktigheten med å kommunisere med foreldrene i å skape en rutine i barnehagen som er så lik rutine som hjemme, for at overgangen ikke skal bli for stor. Killén (2020, s. 177) hevder det er viktig ved barnets barnehagestart å ha en samtale med foreldrene for å bygge bro mellom hjemmet og

barnehagen. Her er det viktig å utforske foreldrenes forhold til barnet og deres oppfattelse av barnets behov, det å få informasjon fra foreldrene om hva barnet liker, hvordan barnet liker å ha det og om det er noe vi bør ta hensyn til eller spesielle ting vi bør vite om. Dette for at barnehagen skal kunne ta seg best mulig av barnet (Killén, 2020, s. 177). I lys av teorien til Killén (2020) kan man se at ved å skape en god relasjon med hjemmet, kan dette være med på at barnet får det best mulig. Med et godt opparbeidet samarbeid med foreldrene kan man lettere inkludere de i barnehagehverdagen til barnet.

Da informantene ble spurt om «*På hvilken måte inkluderer dere foreldrene?*», svarte alle informantene at foreldrene blir inkludert gjennom foreldremøter, foreldresamtaler og månedsbrev. I følge Killén (2020, s. 177) er god informasjon om barnets trivsel i barnehagen, barnehagens og myndighetenes ansvar å gi. Og sette av tid til daglig kontakt og dialog med foreldrene om barnets trivsel og erfaringer er viktig både for barnet og foreldrene. Når barnet begynner i barnehagen bør foreldrene få vite at de bør få tilbud om jevnlig samtaler med pedagogisk ansvarlig (Killén, 2020, s. 177). Dette fastslår rammeplanen (2017) at *barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene* (Rammeplan, 2017, s. 22). Ut ifra dette kan man se hvor viktige ressurser foreldrene er og hvor viktig det er at foreldrene inkluderes i barnehagens arbeid. Kan foreldrene inkluderes mere enn i møter og månedsbrev? Informant 1 og 3 formidler at de bruker en barnehageapp for kommunikasjon med foreldrene. Informant 1 utdyper at i appen kan man sende meldinger til foreldrene hvis det er noe spesielt, eller de kan sende bilder av hva barnet har gjort den dagen. Hen formidler også at de oppfordrer alltid foreldrene til å komme med tilbakemeldinger på det de gjør i barnehagen, på godt og vondt. Informant 3 legger til at i appen får foreldrene se hva som har skjedd den dagen, om de ikke har tid til en liten dialog. Informant 1 og 2 formidler videre viktigheten i den daglige samtalen med foreldrene i bringe og hentesituasjon. I følge Glaser (2019, s. 19) er et tett samarbeid med foreldrene viktig. Barnehagen og hjemmet vil sammen utgjøre helheten for små barns liv og med et godt samarbeid kan man bedre ivareta helheten og overgangene. Foreldrenes tillit og trivsel til barnehagen har stor betydning for barnets utvikling (Glaser, 2019, s. 19). I lys av teorien til Glaser (2019) kan man se viktigheten i de daglige samtalene for å kunne skape et tett samarbeid med foreldrene for deres trivsel og tillit til barnehagen. Det tette samarbeidet og god kommunikasjon kan da være med på å gi barnet en positiv følelse av barnehagen når det kjenner tryggheten foreldrene har til den.

I oppfølgingsspørsmålet «*Hvordan har barnehagen/pedagogisk leder fokus på relasjoner i foreldresamtalen?*», formidler alle informantene at de har fokus på akkurat dette. Informant 1

fortalte at i foreldresamtalen kan hen snakke om barnets relasjoner til andre barn og voksne i gruppa, eksempelvis i forhold til det sosiale, og hvem barnet har gode relasjoner til i leken. Hen nevner også voksne som barnet har en spesiell nær relasjon til, noe som gjenspeiler seg ofte i hvem barna snakker om hjemme også. Informant 3 formidler at i foreldresamtalene går vi gjennom blant annet trivsel, lek, vennskap og sosial kompetanse. Videre utdyper informant 3 at hen bruker gjerne å spørre foreldrene/ omsorgspersonene om hvordan barnet er hjemme og deretter snakker hen om hvordan barnet har det i barnehagen. Glaser (2019, s. 100) hevder at å utvikle en relasjonskompetanse i møte med foreldrene er viktig, og det innebærer å samhandle med å forstå den vi møter på en hensiktsmessig og god måte. For begge parter må den oppleves som god. Man må kunne forstå opplevelsen hos den andre, samt å forstå samspillet og hva som skjer i samspillet med den andre, og å kjenne seg selv er hva kompetanse om relasjoner handler om (Glaser, 2019, s. 100). Glaser (2019, s. 101) hevder også at i møte med foreldrene er det viktig å ta et relasjonelt initiativ gjennom å vise interesse og ta kontakt med foreldrene. For å kunne gjøre en god jobb i foreldresamarbeidet må vi kunne gi de oppmerksomhet, møte de med blikk og vise positiv nysgjerrighet (Glaser, 2019, s. 101). Ut ifra det Glaser (2019) hevder kan man se hvordan det å ha fokus på relasjoner i foreldresamtalen kan være med på å gi foreldrene et bilde på hvem barnet har en god relasjon til både hos voksne og barn. I foreldresamtalen kan foreldrene formidle hvordan de opplever barnet hjemme og om det samsvarer med det som barnehagen formidler. Som pedagogisk leder må man kunne sette seg inn i foreldrenes situasjon, være ydmyk og vise forståelse og at man oppriktig bryr seg om dem og barnet. Ut ifra dette kan man skape et godt foreldresamarbeid og man kan være rustet for både positive og negative tilbakemeldinger.

5.0 Avslutning

Jeg har i denne bacheloroppgaven prøvd å svare på følgende problemstillingen: «*Hvordan legger pedagogiske ledere til rette for omsorgsfulle relasjoner for de yngste i barnehagen?*». Formålet med problemstillingen er å få et innblikk i hvordan den pedagogiske lederen arbeider for å kunne legge til rette for omsorgsfulle relasjoner i barnehagen. Ut fra mine funn kan man se at den pedagogiske lederen legger til rette for omsorgsfulle relasjoner gjennom å arbeide med trygg tilknytning, kompetanseheving, trygghets sirkelen og et godt foreldresamarbeid. Arbeidet med omsorgsfulle relasjoner kan da bli viktig i arbeidet med de yngste barna i barnehagen.

Denne prosessen har vært veldig lærerik og gitt meg en dypere forståelse for hvordan man kan tilrettelegge for omsorgsfulle relasjoner, samt at det har gitt meg ett større innblikk i hvordan

man som pedagogisk leder arbeider for å skape omsorgsfulle relasjoner hos de yngste i barnehagen.

Funnene viser at med å legge til rette for omsorgsfulle relasjoner for de yngste er det med på å kunne gi trygghet både hos barnet og hos foreldrene. Gjennom å vise at man er interessert og bry seg kan dette være med på å skape trygge og omsorgsfulle relasjoner. Det finnes ikke noe fasitsvar, men man kan alltid tilegne seg ny kunnskap og videreutvikle seg i arbeidet med barna.

6.0 Litteratur

- Abrahamsen, G. (2018). En god start i barnehagen – toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige. I S. Haugen, G. Løkken & M. Røthle (red.) *Småbarnspedagogikk, Fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. (2. utg., s. 68-84). Cappelen Damm Akademisk
- Bergsland, M. D. & Jæger H. (2022). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland & H. Jæger (RED.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (2. utg., s. 15-51). Cappelen Damm Akademisk
- Brandtzæg, I., Torsteinson, S. & Øiestad, G. (2017). *Se barnet innenfra: Hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen*. Kommuneforlaget
- Broberg, M., Hagström, B. & Broberg, A. (2014). *Tilknytning i barnehagen: Hva betyr trygghet for lek og læring?*. Cappelen Damm Akademisk
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal
- Drugli, M. B. (2020). *Liten i barnehagen*. Cappelen Damm Akademisk
- Drugli, M. B. (2013). *Liten i barnehagen: forskning, teori og praksis*. Cappelen Damm Akademisk
- Glaser, V. (2019). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2. utg.). Universitetsforlaget
- Killén, K. (2020). *Forebyggende arbeid i barnehagen: Samspill og tilknytning* (2. utg.). Kommuneforlaget AS
- Lehn, E. W. & Sivertsen, A. H. (2022). *Barnehagens betydning for livsmestring*. Fagbokforlaget
- Powell, B., Cooper, G., Hoffman, K. & Marvin, B. (2015). *Trygghets sirkelen: en tilknytningsbasert intervensjon*. Gyldendal Akademisk
- Rammeplan for barnehagen innhold og oppgaver: (2017). Pedlex
- Roland, P., Størksen, I. & Omdal, H. (2016). *Den autoritative voksenstilen og relasjonsarbeid i barnehagen*. (3. utg.). Være Sammen AS & Kerub Holding ApS
- Schibbye, A.-L. L. & Løvlie, E. (2017). *Du og barnet: Om å skape gode relasjoner med barn*. Universitetsforlaget

Meld. St. 6 (2019-2020). *Tidlig innsats og kvalitet i hele barnehage- og skole løpet.*

Kunnskapsdepartementet. [Meld. St. 6 \(2019–2020\) \(regjeringen.no\)](#)

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5. utg.).

Fagbokforlaget

Tholin, K. R. (2013). *Omsorg i barnehagen*. Fagbokforlaget.

Tholin, K. R. (2018). Omsorg usynliggjøres og trenger en tydeligere posisjon. I V. Glaser, K.

H. Moen, S. Mørreaunet & F. Søbstad (red.), *Barnehagens grunnsteiner: Formålet med*

barnehagen (2. utg., s. 71-85). Universitetsforlaget

Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder: i praksis* (4. utg.). Gyldendal

7.0 Vedlegg

7.1 Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Den trygge tilknytningen og dens viktighet»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å få innsikt i hvordan den pedagogiske lederen arbeider for å legge til rette for omsorgsfulle relasjoner for de yngste i barnehagen. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med denne oppgaven er å få innsikt i og samt en dypere forståelse for hvordan man som pedagogiskleder legger til rette for omsorgsfulle relasjoner for de yngste i barnehagen. Man svarer ut i fra hvilke tanker og erfaringer man har som pedagogiskleder. Intervjuet varer i ca. 30-40 minutter.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et intervju. Intervjuet kan gjøres digitalt hvis det er vanskelig å finne tid og rom for et møte. Det vil ta deg ca. 30-40 min å delta. Spørsmålene vil dreie seg om hvilke tanker og erfaringer du som pedagogisk leder har om tilknytning og omsorgsfulle relasjoner, og hvordan det arbeides med relasjonsbygging inn mot barna. Intervjuguiden blir sendt til deg noen virkedager før intervjuet. Jeg kommer til å ta notater under intervjuet og alle opplysninger blir anonymisert.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres. All innhentet data vil bli slettet når studiet er avsluttet og bacheloroppgaven er bestått.

Prosjektet skal avsluttes 21.04.2023.

Med vennlig hilsen

Ingvild Nastad Ruste

Veiledere:

Signe Marie Hanssen

Epost: smh@dmmh.no

Telefon: [73568369](tel:73568369)

Student:

Ingvild Nastad Ruste

Epost: ingvild_ruste@hotmail.com

Telefon: 97412063

Sissel Mørreaunet

Epost: smo@dmmh.no

Telefon: 73805241 / 95979505

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Den trygge tilknytningen og dens viktighet». Jeg samtykker til:

å delta i intervju.

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

7.2 Intervjuguide

Intervjuguide

Tema: Den trygge tilknytningen og dens viktighet.

Problemstilling: Hvordan legger pedagogiske ledere til rette for omsorgsfulle relasjoner for de yngste i barnehagen?

Hvem: pedagogisk leder på småbarnsavdeling

Introduksjonsspørsmål:

- Hvilken utdanning har du?
- Hvor lenge har du arbeidet i denne barnehagen?
- Hvor mange barn er det på din avdeling?
- Hvor lenge har du arbeidet på småbarnsavdeling?

Hva er dine tanker rundt tilknytning?

- Hvilket syn har du og din barnehage på trygg tilknytning?
- Hvordan arbeider du for å få trygg tilknytning hos barna?
- Hvordan skaper dere tid og rom for å skape tilknytning?

Hva er dine tanker rundt omsorgsfulle relasjoner?

- Hva vektlegger du i begrepet?
- Hva mener du er viktig?
- Hva synes du er viktig i forhold til å gi omsorg?
- Hva gjør du for å få en god relasjon til alle barna?

Hvordan arbeider dere i personalgruppen med relasjonsbygging inn mot barna?

- Hva mener du er viktig?
- Hvordan arbeider dere med relasjonsbygging i personalgruppen?
- Hvordan opparbeider dere kompetanse innenfor relasjonsbygging?
- Hvilke tiltak gjør dere i personalgruppen hvis noen av de ansatte ikke greier å bygge en god relasjon?
- Har dere noen utfordringer ut i fra dette? Og hvordan tar dere tak i det?

Hva er dine tanker rundt foreldresamarbeid og dens viktighet for trygge relasjoner?

- Hvordan arbeider du som pedagogisk leder for å skape tillitsfulle relasjoner og tett samarbeid med hjemmet?
- På hvilken måte inkluderer dere foreldrene?
- Hvordan har barnehagen/pedagogisk leder fokus på relasjoner i foreldresamtalen?

Om du skulle intervjuet om trygg tilknytning er det noe som du ville spurt om som jeg ikke har spurt om?

Er det andre sider ved trygg tilknytning du tenker er viktig?

Har du noe du vil tilføye?